

MAAILMAN

Historia

 SAGA
EGMONT

**HITLERIN
VIIMEINEN
PONNISTUS**

MAAILMAN

Historia

 SAGA
EGMONT

**HITLERIN
VIIMEINEN
PONNISTUS**

Maailman Historia

Hitlerin viimeinen ponnistus

SAGA Egmont

Hitlerin viimeinen ponnistus

Cover image: Scherl/Süddeutsche Zeitung Photo/Alamy
Copyright © 2020 MaaIlman Historia and SAGA Egmont

All rights reserved
ISBN: 9788726383799

1. e-book edition, 2020
Format: EPUB 2.0

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

SAGA Egmont www.saga-books.com – a part of Egmont,
www.egmont.com

Pariisi juhli vapauttajia

Elokuun 25. päivänä 1944 Ranskan ja Yhdysvaltain divisioonat vyöryivät Pariisiin. Väsyneille ja hikiäille sotilaille annettiin suukkoja, kukkia ja viiniä ja ojennettiin vauvoja. Hitlerin kuvernööri oli antautunut, ja natsien punamusta hakaristilippu vaihtui trikoloriin virallisissa rakennuksissa sitä mukaa kuin vapauttajat kukistivat pitkin kaupunkia linnoittautuneet Saksan sotilaat.

Muu Ranska ei kuitenkaan ollut vielä vapaa, ja muualla Euroopassa sota jatkui. Varhain aamulla 16. joulukuuta helvetti oli irti Ardenneilla Belgiassa. Tuhannet tykit raivasivat tietä Saksan panssarijoukoille, jotka vyöryivät Yhdysvaltain puolustuslinjojen läpi. Hyökkäys oli Hitlerin viimeinen ponnistus. Ellei se onnistuisi, liittoutuneilla olisi tie auki Berliiniin.

MAAILMA SODASSA -kirjasarjan 8. osa seuraa ratkaisevia yhteenottoja kaikilla rintamilla syksyllä 1944 ennen Yhdysvaltain ja Neuvostoliiton kilpajuoksua Berliiniin.

Kiinnostavia lukuhetkiä!

1. Pommin piti tappaa hitler

Heinäkuussa 1944 eversti Claus von Stauffenberg viritti pommin Hitlerin itäpreussilaisessa päämajassa. Pommin oli määrä tappaa Führer ja lopettaa sota. Berliinissä odotti ryhmä von Stauffenbergin liittolaisia valmiina kaappaamaan vallan Saksassa.

Eversti Claus von Stauffenberg hikoili univormussaan. Hän oli saanut yhden pommin viritettyä ja pani sen salkkuunsa. Nyt oli ehdittävä virittää vielä toinen pommi. Jotta Hitler varmasti kuolisi iskussa, räjähdysainetta tarvittiin yhteensä kaksi kiloa.

Pommin virittäminen kesti yksikätiseltä von Stauffenbergiltä aikansa, ja hän oli juuri saanut nostettua toisen räjähdyspanoksen pöydälle, kun ovi yhtäkkiä avautui. Ylikersantti, joka oli lähetetty hoputtamaan von Stauffenbergiä, näki kummastukseksien tämän ponnistelevan jonkin painavan esineen kimpussa. Hädissään von Stauffenberg sysäsi toisen, virittämättömän pommin adjutanttinsa salkkuun.

Sitten von Stauffenberg kiiruhti Hitlerin parakissa pidettävään kokoukseen kädessään pommin sisältävä salkku. Hän uskoi vakaasti, että tällä kertaa Hitler kuolisi. Vain Führerin kuolema voisi estää sodan jatkumisen ja von Stauffenbergin rakastaman Saksan täydellisen tuhon.

SOTA LOPPUISI HITLERIN KUOLTUA

Eversti Claus Schenk von Stauffenberg kuului joukkoon Wehrmachtin upseereita, jotka olivat vanhojen aatelissukujen poikia ja pitivät sotapalvelusta tärkeimpänä velvollisuutenaan. Von Stauffenberg oli ollut 25-vuotias, kun kansallissosialistit olivat 1933 nousseet valtaan. Konservatiivisen aatelissuvun vesana hänkin oli kuunnellut innostuneena Hitlerin lupauksia elvyttää sotavoimat ja palauttaa Saksan kunnia Versaillesin häpeärauhan jälkeen.

Innostusta ei kuitenkaan ollut kestänyt kauan. Jo vuoden kuluttua von Stauffenberg oli kauhistunut uuden hallinnon keinoja. Upseerina hän ei kuitenkaan voinut kapinoida avoimesti maan ylintä johtoa vastaan. Hän oli vannonut uskollisuutta paitsi Saksan kansalle ja sotavoimille, myös maan johtajalle Hitlerille.

Sodan sytyttyä von Stauffenberg teki velvollisuutensa, eteni urallaan ja sai palkintoja urheudestaan. Huhtikuussa 1943 hän haavoittui vakavasti liittoutuneiden ilmahyökkäyksessä. Hän menetti vasemman silmänsä, oikean kätensä ja kaksi sormea vasemmasta kädestään, eikä kyennyt enää palvelemaan rintamalla.

Toipilasaikanaan hän solmi yhteyksiä joukkoon upseereita, jotka suhtautuivat kriittisesti Hitleriin. Joukon keskeinen hahmo oli kenraalimajuri Henning von Tresckow.

Kun Saksan sotaonni vuonna 1943 kääntyi ja itärintaman tappiot kasvoivat, upseerit alkoivat von Tresckowin johdolla yhä useammin keskustella vallankaappauksesta. Heille Hitler ei ollut sankari ja pelastaja vaan fanaatikko, joka syöksi Saksan yhä syvemmälle sodan kurimukseen. Lopullisen tappion käydessä yhä ilmeisemmäksi ongelman ratkaisu selkeytyi: diktaattorin oli kuoltava ja natsit oli syöstävä vallasta.

Keväällä 1944 von Tresckowin ryhmä oli valmis tappamaan Hitlerin ja toteuttamaan vallankaappauksen.

Salaliitossa oli mukana noin 160 ihmistä, heistä noin puolet upseereita. Von Stauffenberg oli ilmoittanut olevansa halukas murhaamaan Hitlerin. Suunnitelman palaset loksahdivat viimein kohdalleen, kun hänet 1. heinäkuuta 1944 nimitettiin Ersatzheerin eli reservijoukkojen esikuntapäälliköksi. Ersatzheer koostui Saksaan sijoitetuista joukoista, ja uusi asema takasi von Stauffenbergille pääsyn aivan Hitlerin läheisyyteen.

Liittoutuneiden maihinnousu Normandiaan 6. kesäkuuta 1944 ja Neuvostoliiton eteneminen itärintamalla pakottivat salaliittolaiset kuitenkin pohtimaan, olisiko vallankaappauksesta enää hyötyä, kun häviö näytti joka tapauksessa varmalta. Von Stauffenberg keskusteli asiasta itärintamalla olleen von Tresckowin kanssa, joka vastasi: "Isku toteutetaan hinnalla millä hyvänsä. Ei enää alkuperäisistä käytännön syistä vaan näyttääksemme maailmalle, että Saksan vastarintaliike uskaltaa ottaa ratkaisevan askeleen."

Heinäkuun 20. päivänä 1944 juuri everstiksi ylennetty von Stauffenberg kutsuttiin Berliinistä kokoukseen Sudenpesään, Hitlerin Itä-Preussissa sijaitsevaan päämajaan. Von Stauffenberg valmistautui huolellisesti salaiseen tehtäväänsä - murhaamaan Führerin kahdella kilon räjähdyspanoksella. Iskun jälkeen hänen oli määrä lentää Berliiniin, missä muut von Tresckowin ryhmän jäsenet odottaisivat valmiina kaappaamaan vallan ja tiedottamaan tapahtuneesta kansalle. Uuden upseerien muodostaman hallituksen oli tarkoitus ottaa mitä pikimmin yhteyttä liittoutuneisiin, ennen kuin lisää saksalaisia sotilaita ja siviilejä saisi surmansa.

KOHTALOKAS EREHDYS

Kokous oli jo alkanut, kun hengästynyt von Stauffenberg saapui juosten paikalle pommin sisältävää salkkuaan rutistaen. Hitlerin esikuntapäällikkö kenraaliluutnantti Adolf Heusinger kävi läpi itärintaman tilannetta, ja kaikki kokouksen 24 osanottajaa seisoivat tiiviissä ryhmässä nähdäkseen kartat, jotka Heusinger oli levittänyt esiin tukevalle tammipöydälle.

Von Stauffenberg laski salkkunsä pöydänjalan viereen ja asettui itse Hitlerin viereen muka kuuntelemaan Heusingeria. Pian hän ilmoitti, että hänen piti soittaa tärkeä puhelu, ja poistui kokoushuoneesta. Kello 12.42 hän kuuli kokoushuoneen suunnalta voimakkaan räjähdysten. Von Stauffenberg näki, miten savun ja pölyn seasta kannettiin ruumista, joka oli peitetty Hitlerin takilla. Hän oli varma, että Hitler oli kuollut.

Von Stauffenberg kiiruhti autolle, jossa adjutantti Werner von Haeften istui valmiina viemään hänet lentokentälle. Siellä miehiä odotti lentokone, jolla heidän piti lentää Berliiniin. Matkalla von Stauffenberg ja von Haeften heittivät räjäyttämättömän pommin metsään.

Pommi tappoi neljä miestä ja haavoitti useita vakavasti. Hitler seiso i räjähdys hetkellä vankan tammipöydän jalan vieressä Heusingerin karttojen ylle nojautuneena. Se pelasti hänen henkensä.

Räjähdysten suurin voima kohdistui paksuun pöydänjalkaan, ja Führer sai iskussa vain lieviä palovammoja ja puunsäleitä jalkoihinsa, minkä lisäksi hänen tärykalvonsa puhkesivat. Von Stauffenbergin hätäinen ratkaisu piilottaa virittämätön pommi adjutanttinsa salkkuun osoittautui kohtalokkaaksi virheeksi: jos hän olisi pannut toisenkin pommin omaan salkkuunsa, se olisi räjähtänyt ensimmäisen pommin mukana ja kaikki huoneessaolijat olisivat kuolleet. Hitler itse piti ihmepelestumistaan todisteena siitä, että

korkeammat voimat halusivat hänen ohjaavan Saksan kohtaloa. Räjähdyistä seuranneen kaaoksen keskellä hän vetäytyi bunkkeriinsa vaihtamaan vaatteita, sillä hänen piti tavata kokouksen jälkeen Italian fasistijohtaja Mussolini.

HÄTÄSUUNNITELMA KÄSIKIRJOITUKSENA

Hitlerin valmistautuessa Mussolinin tapaamiseen yli sata salaliittolaista odotti valmiina käynnistämään vallankaappauksen seuraavan vaiheen, jolla natsien hirmuhallinnosta tehtäisiin loppu. Ketjun ensimmäinen lenkki oli viestijoukkojen komentaja Erich Fellgiebel, jonka tehtävä oli soittaa Sudenpesästä kumppaneilleen Berliiniin ja ilmoittaa murhayrityksen onnistumisesta. Sen jälkeen hänen piti katkaista Sudenpesän viestiyhteydet ulkomaailmaan.

Berliinissä salaliittolaisten oli määrä kaapata valta sadoistatuhansista miehistä koostuvien reservijoukkojen avulla. Virallisesti määräys tulisi reservijoukkojen päälliköltä Friedrich Frommilta. Hän ei varsinaisesti ollut osallisena salaliitossa, mutta hän tiesi mitä oli tekeillä ja oli ilmaissut tukevansa hanketta. Reservijoukkojen vallankaappaus perustui viralliseen hätäsuunnitelmaan, jonka koodinimi oli Walküre eli Valkyyria. Hitler oli itse hyväksynyt suunnitelman, joka oli määrä ottaa käyttöön, jos Saksan miljoonat vierasmaalaiset sotavangit, pakkotyöläiset ja keskitysleirivangit nousisivat kapinaan. Valkyyriassa reservijoukot ottaisivat vallan, turvaisivat hallituksen päämajan Berliinissä ja tukahduttaisivat maan ”sisäiset levottomuudet”.

Seuraavina kuukausina von Stauffenberg oli muokannut operaatio Valkyyriaa niin, että vastarintaliike pystyisi sen varjolla toteuttamaan vallankaappauksen käyttäen hyväkseen virallisia määräyksiä. Hän oli solminut yhteyksiä

myös siviilivastarintaliikkeeseen, jonka tavoitteena oli niin ikään luoda Hitlerin kuoleman jälkeen uusi Saksa.

Vallankaappauksen oli määrä käynnistyä poikkeustilan julistamisella, jolla perusteltaisiin vallan siirtyminen reservijoukkojen käsiin. Sen jälkeen reservijoukot riisuisivat aseista SS-joukot ja poliisivoimat ja vangitsisivat ministerit ja puoluejohdon. Sitten ne valtaisivat radioasemat ja tiedottaisivat radiossa kansalle poikkeustilan julistamisesta.

Salaliiton johtajat olivat kirjoittaneet valmiiksi julistuksen, joka alkoi sanoilla "Führer Adolf Hitler on kuollut". Se jatkui peitetarinalla, jonka mukaan natsipuolueen johto ja SS olivat yrittäneet kaapata vallan, minkä vuoksi armeijan oli ollut pakko ottaa valta omiin käsiinsä. Julistuksessa luvattiin, että sota lopetettaisiin mitä pikimmin neuvotteluteitse, että kansa saisi osallistua uuden perustuslain laatimiseen ja että natsihallinnon hirvittävistä rikoksista vastuullisia rangaistaisiin.

Julistuksen tarkoitus oli varmistaa kansan tuki vallankaappaukselle ja turvata rauha ja järjestys. Kapinallisilla upseereilla ei kuitenkaan ollut tilanne lainkaan hallinnassa von Stauffenbergin attentaatin jälkeen.

HITLERIN KOHTALOSTA EI OLLUT TIETOA

Muutama minuutti pommin räjähtämisen jälkeen huolellisesti valmisteltu suunnitelma alkoi kuitenkin mennä pieleen. Järkyttynyt Fellgiebel ilmoitti Sudenpesästä kumppaneilleen Berliiniin, että "on tapahtunut jotain kauheaa! Führer elää!". Sen jälkeen natsijohto katkaisi kaikki viestiyhteydet Sudenpesästä ulkomaailmaan kaikilta muilta paitsi korkea-arvoisimmilta natseilta.